

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних
технологій
Кафедра кримінального права та правосуддя

СИЛАБУС

ЮВЕНАЛЬНА ЮСТИЦІЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри КП та П

Коломієць Н.В.

(прізвище та ініціали)

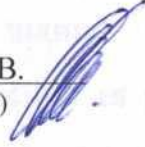
«24» червня 2024р.

підпис

Розробник:
Петрик О.Л., доцент кафедри, к.держ.упр., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри кримінального права та правосуддя

Протокол від «24» червня 2024 р. № 10

Узгоджено з гарантом освітньої програми: Коломієць Н.В.
(прізвище та ініціали)

Тип дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	Українська
Рік навчання та семестр	III рік/5 семестр. ОПП «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)»
Викладач (-і)	Петрик О.Л., доцент кафедри, к.держ.упр., доцент
Профайл викладача (-ів)	https://kriminal.stu.cn.ua/%d0%bf%d1%80%d0%be-%d0%bd%d0%b0%d1%81/%d0%b2%d0%b8%d0%ba%d0%bb%d0%b0%d0%b4%d0%b0%d1%87%d1%96/
Контакти викладача	e.petryk@stu.cn.ua

1. Анотація курсу. Термін «Ювенальна юстиція» в документах міжнародного та європейського законодавства відноситься до законодавчих актів, норм, стандартів, процедур механізмів та установ, спеціально розроблених і створених для дітей, які перебувають у конфлікті з законом, у тому числі заходи, спрямовані на профілактику можливих конфліктів даної категорії осіб із законом і суспільством.

У правовому плані ювенальна юстиція включає масиви норм матеріального та процесуального права, в інституціональному плані – низку державних та недержавних установ та організацій, діяльність яких спрямована на протидію порушенням прав дітей та молоді, захист їх від несприятливих наслідків правопорушень та повернення їх до суспільного життя.

На сьогоднішній день в Україні не існує цілісної системи правосуддя щодо дітей у конфлікті з законом, вона представлена фрагментарно у вигляді законодавчо закріплених особливостей правосуддя у справах за участю дітей. Проте за роки незалежності України було здійснено ряд заходів щодо реалізації міжнародних зобов'язань щодо покращання захисту прав дітей, які перебувають у конфлікті з законом, вирішення проблем «молоді групи ризику». Зокрема було схвалено Концепцію розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні, прийнято низку Законів, спрямованих на посилення захисту прав і ресоціалізацію неповнолітніх, що вчинили кримінальні правопорушення.

У той же час процедури, що визначені Кримінальним процесуальним кодексом, на сьогодні не відповідають стандартам «дружності», або їх застосування не завжди відповідає найкращим інтересам дитини. Зокрема це стосується процедури затримання та утримання дитини в місцях позбавлення волі, проведення допиту, застосування такої альтернативної міри покарання, як застосування примусових заходів виховного характеру із поміщенням до закладу соціальної реабілітації.

Аналіз практик щодо здійснення процедур у кримінальному провадженні за участю дитини у конфлікті з законом засвідчив, що тільки 51 % слідчих вважають за потрібне комплексне вивчення особистості дитини, щодо якої застосовують процедури кримінального провадження, ще 41% слідчих не вважають за доцільне наводити в обвинувальному акті повну характеристику дитини й причини, що призвели до вчинення нею злочину, лише 37% вважають участь педагога, психолога або лікаря засобом підвищення ефективності розслідування.

Судді серед проблем застосування процедур дружніх до дитини в конфлікті з законом визначили: формальний підхід до обрання міри покарання, неефективність покарання у вигляді примусових заходів виховного характеру, відсутність можливості індивідуалізації покарання, відсутність реального контролю в період випробувального терміну.

Найголовнішим питанням у запровадженні принципів правосуддя дружнього до дитини є підготовка кваліфікованих кадрів: чим і обумовлюється необхідність вивчення навчальної дисципліни "Ювенальна юстиція" у межах програми підготовки майбутніх фахівців в галузі права.

Згідно із навчальним планом, крім лекційного курсу з навчальної дисципліни «Ювенальна юстиція», передбачено практичні заняття, що проводяться. 59 Конституції України, «про забезпечення права на захист від обвинувачення та на правову допомогу при вирішенні справ у судах та інших державних органах в Україні діє адвокатура».

2. Мета та цілі курсу. Метою викладання навчальної дисципліни «Ювенальна юстиція» є формування у здобувачів знань щодо загальнотеоретичної та галузевої характеристики правового статусу дитини в національному та міжнародному праві, його структури та змістовного наповнення, ролі дитини у правовому житті сучасного українського суспільства та правового статусу дитини у сучасних правовідносинах, з урахуванням динаміки таких правовідносин, формування знань щодо концептів та діючих моделей ювенальної юстиції та омбудсмена для дітей; та придбання здобувачами умінь та навичок, щодо практичного застосування ювенального права у професійній діяльності юриста, критичної оцінки стану національного ювенально-правового регулювання та реформ національного законодавства які стосуються деталізації юридичного статусу дитини у правовідносинах; розширення професійного кругозору через аналіз ювенально-правових відносин, як відносин із комплексним правовим регулюванням, розуміння ролі професійного юриста у механізмі захисту прав дитини.

Даний освітній компонент забезпечує формування наступних компетентностей:

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК 7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК 17. Здатність приймати організаційні рішення в сфері кримінальної юстиції.

3. Результати навчання. Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має досягти наступних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

- Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему (РН 6).

- Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (РН 13).

- Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки (РН 20).

- Демонструвати знання європейських стандартів у галузі кримінальної юстиції (РН 26).

4. Пререквізити. Кримінальне право, Кримінальне процесуальне право, Кримінально-виконавче право, Сімейне право, Адміністративне право України, Історія правоохоронних органів, Судові та правоохоронні органи України та деякі інші.

5.Обсяг курсу. Зазначте загальну кількість кредитів, кількість занять та годин самостійної роботи.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16 годин
Семінарські заняття	14 годин
Самостійна робота	60 годин
Індивідуальне завдання	к/р
Всього кредитів	3

Форма проведення занять – лекційні, семінарські заняття, самостійна робота з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів, інтернет-ресурсів.

6.Тематика курсу.

Тематика лекційних занять
<p style="text-align: center;">Змістовий модуль 1.</p> <p style="text-align: center;">Теоретико-методологічні засади ювенальної юстиції в Україні</p> <p style="text-align: center;">Тема 1. Теоретичні аспекти ювенальної юстиції</p> <p>Поняття ювенальної юстиції. Дитина у правовому полі ювенальної юстиції. Ювенальна юстиція в системі судової влади. Ювенальна юстиція у громадянському суспільстві. Принципи ювенальної юстиції. Функції ювенальної юстиції. Каральна, „прогресивна” та відновна парадигми ювенальної юстиції</p> <p style="text-align: center;">Тема 2. Міжнародно-правові стандарти прав дитини та ювенальної юстиції</p> <p>Міжнародні стандарти прав дитини як база ювенальної юстиції. Міжнародне співробітництво у сфері ювенальної юстиції. Мінімальні Стандарти Правил ООН про відправлення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила) – головний міжнародний акт щодо ювенальної юстиції. Інші універсальні стандарти ювенальної юстиції.</p> <p style="text-align: center;">Тема 3. Теоретико-методологічні засади формування та реалізації ювенальної політики в Україні</p> <p>Поняття та ознаки ювенальної політики. Стан наукової розробки проблеми розвитку ювенальної політики в Україні. Охорона прав дитини як об’єкт ювенальної</p>

політики. Концепційні засади формування ювенальної політики. Ретроспективний і зарубіжний досвід реалізації ювенальної політики

Тема 4. Правове положення неповнолітніх в різних галузях права України.

Основи конституційно-правового статусу неповнолітніх. Охорона сім'ї та неповнолітніх за сімейним законодавством. Правове положення неповнолітніх у цивільному праві. Правове положення неповнолітніх за трудовим законодавством.

Змістовий модуль 2. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх

Тема 5. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх

Неповнолітній як суб'єкт кримінально-правових відносин. Обумовленість встановлення в кримінальному законодавстві особливостей кримінальної відповідальності неповнолітніх. Вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність. Встановлення віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність. Проблеми кримінальної відповідальності неповнолітніх з відставанням у психічному розвитку, що не виключає осудність.

Становлення в кримінальному праві України норм, що визначають особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх в контексті міжнародних стандартів поведіння з неповнолітніми у сфері кримінального судочинства та основних тенденцій ювенальної юстиції.

Тема 6. Процесуальні особливості кримінального судочинства щодо неповнолітніх у кримінальному процесі України

Правове регулювання кримінального провадження щодо неповнолітніх. Судовий контроль за дотриманням прав особи під час досудового розслідування та судового провадження щодо неповнолітніх.

Реалізація права на захист неповнолітнього підозрюваного (обвинуваченого). Застосування до неповнолітнього підозрюваного (обвинуваченого) запобіжних заходів. Застосування інших заходів забезпечення кримінального провадження щодо неповнолітніх.

Особливості судового провадження за участі неповнолітнього підозрюваного (обвинуваченого).

Реалізація вимоги суду про складання досудової доповіді. Зміст досудової доповіді.

Особливості судового розгляду справи щодо неповнолітнього обвинуваченого. Вимоги до суду під час постановлення вироку щодо неповнолітньої особи.

Вимоги до суду під час призначення неповнолітньому покарання.

Вимоги до суду під час прийняття рішення про звільнення від покарання. Примирення винної особи з потерпілим (потерпілими). Особливості судового розгляду справи щодо особи, яка вчинила суспільно небезпечне діяння, що підпадає під ознаки діяння, передбаченого «особливою частиною» ККУ, після досягнення одинадцятирічного віку, але до досягнення віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність.

Тема 7. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності

Поняття та підстави звільнення від кримінальної відповідальності. Загальні види звільнення від кримінальної відповідальності та їх застосування щодо неповнолітніх. Звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Підстави і умови звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Співвідношення підстави звільнення неповнолітніх від кримінальної

відповідальності з застосуванням примусових заходів виховного характеру, з підставами інших видів звільнення від кримінальної відповідальності.

Особливості звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх у зв'язку із закінченням строків давності. Строки давності і їх обчислення. Переривання і зупинення перебігу давності.

Тема 8. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання та його відбування

Загальні положення про звільнення неповнолітніх від покарання та його відбування.

Юридична природа звільнення від покарання з застосуванням примусових заходів виховного характеру. Підстави та передумови звільнення від покарання з застосуванням примусових заходів виховного характеру.

Особливості звільнення неповнолітніх від відбування покарання з випробуванням. Юридична природа звільнення неповнолітніх від відбування покарання з випробуванням. Передумови та підстави застосування звільнення неповнолітніх від відбування покарання з випробуванням. Поняття та сутність іспитового строку при звільненні від відбування покарання з випробуванням. Обов'язки, які покладає суд на неповнолітнього, звільненого від відбування покарання з випробуванням. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Особливості звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку осіб, які вчинили злочини в неповнолітньому віці. Строки давності та їх обчислення. Зупинення і переривання строків давності.

Особливості умовно-дострокового звільнення від відбування покарання осіб, які вчинили злочини в неповнолітньому віці. Умови і підстави застосування умовно-дострокового звільнення від відбування покарання осіб, які вчинили злочини в неповнолітньому віці. Кримінально-правові наслідки вчинення особою, щодо якої застосоване умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, протягом невідбутої частини покарання нового злочину.

Тема 9: Особливості припинення судимості у неповнолітніх

Умови погашення судимості щодо осіб, які вчинили злочини в неповнолітньому віці. Строки погашення судимості щодо осіб, які вчинили злочини в неповнолітньому віці, порядок їх обчислення.

Дострокове зняття судимості з особи за злочин, вчинений нею у віці до вісімнадцяти років. Умови дострокового зняття судимості з особи за злочин, вчинений нею у віці до вісімнадцяти років. Дострокове зняття судимості актом помилування.

Тема 10: Кримінальна відповідальність неповнолітніх за законодавством зарубіжних країн

1. Встановлення віку кримінальної відповідальності у кримінальному законодавстві зарубіжних країн.

2. Норми зарубіжного законодавства, що стосуються кримінального покарання та заходів кримінально-правового впливу, які застосовуються до неповнолітніх осіб за вчинені ними кримінальні правопорушення.

Змістовний модуль 3.

Кримінологічний аспект ювенальної юстиції

Тема 11. Ювенальна кримінологія.

Зарубіжні та українські теорії злочинності неповнолітніх. Кримінологічна характеристика злочинності неповнолітніх в Україні. Основні фактори детермінації злочинності неповнолітніх. Закономірність та тенденції злочинності неповнолітніх. Латентність злочинності неповнолітніх. Особливості регіональної злочинності неповнолітніх. Класифікація та типологія особистості неповнолітнього злочинця.

Тема 12. Профілактика злочинності неповнолітніх.

Способи профілактики злочинності неповнолітніх. Суб'єкти, які проводять профілактику злочинності неповнолітніх. Заходи виправлення та ресоціалізації засуджених неповнолітніх. Попередження залучення неповнолітніх дорослими особами до скоєння злочину (втягнення до злочинної групи).

Правова основа та порядок проведення допиту неповнолітнього. Особливості проведення слідчого експерименту за участю неповнолітньої особи.

Тема 13. Заходи кримінально-правового впливу щодо неповнолітніх

Поняття примусових заходів виховного характеру, що застосовуються до неповнолітніх. Генезис примусових заходів виховного характеру як форми кримінально-правового реагування

Кримінально-правова характеристика застереження та його соціально-правова сутність

Кримінально-правова характеристика обмеження дозвілля і встановлення особливостей до поведінки неповнолітнього

Кримінально-правова характеристика передачі неповнолітнього під нагляд батьків, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічного або трудового колективу за його згодою окремих громадян на їхнє прохання

Кримінально-правова характеристика покладення на неповнолітнього, який досяг п'ятнадцятирічного віку і має майно, кошти чи заробіток, обов'язку відшкодування за майнових збитків

Направлення неповнолітнього до спеціальної навчально-виховної установи для підлітків до його виправлення, але на строк, що не перевищує трьох років.

Тематика семінарських занять

Теоретичні аспекти ювенальної юстиції

Міжнародно-правові стандарти прав дитини та ювенальної юстиції

Теоретико-методологічні засади формування та реалізації ювенальної політики в Україні

Правове положення неповнолітніх в різних галузях права України.

Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх

Процесуальні особливості кримінального судочинства щодо неповнолітніх у кримінальному процесі України

Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності

Особливості звільнення неповнолітніх від покарання та його відбування

Особливості припинення судимості у неповнолітніх

Кримінальна відповідальність неповнолітніх за законодавством зарубіжних країн

Ювенальна кримінологія

Профілактика злочинності неповнолітніх

Заходи кримінально-правового впливу щодо неповнолітніх

Тематика самостійної роботи

Самостійне опрацювання додаткових питань в межах окремих тем: Теоретичні аспекти ювенальної юстиції. Міжнародно-правові стандарти прав дитини та ювенальної юстиції. Теоретико-методологічні засади формування та реалізації ювенальної політики в Україні. Правове положення неповнолітніх в різних галузях права України. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх. Процесуальні особливості кримінального судочинства щодо неповнолітніх у кримінальному процесі України. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання та його відбування. Особливості припинення судимості у неповнолітніх. Кримінальна відповідальність неповнолітніх за законодавством зарубіжних країн. Ювенальна кримінологія. Профілактика злочинності неповнолітніх. Заходи кримінально-правового впливу щодо неповнолітніх

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Оцінювання знань студентів здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету "Чернігівська політехніка"».</p> <p>З дисципліни здобувач може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40% підсумкової оцінки – на екзамені.</p> <p>Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із студентами під час лекцій та опитувань студентів на семінарських заняттях. Бали, які набрані здобувачем за результатами активності на семінарах та за контрольну роботу, складають оцінку поточного контролю.</p> <p>Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має досягти відповідні результати навчання (РН), що передбачені освітньою програмою.</p> <p>Кожен результат навчання оцінюватися окремо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему (РН 6) - оцінюється шляхом фронтального та індивідуального опитування під час семінарських занять. - Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (РН 13) - оцінюється шляхом фронтального та індивідуального опитування під час семінарських занять. - Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки (РН 20) - оцінюється шляхом фронтального та індивідуального опитування під час семінарських занять. - Демонструвати знання європейських стандартів у галузі кримінальної юстиції (РН 26) - оцінюється шляхом фронтального та індивідуального опитування під час семінарських занять. <p>Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до екзаменаційної оцінки. Оцінювання успішності здобувача вищої освіти під час семестрового контролю здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалою ECTS і вносяться в відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ».</p> <p>Складання екзамену є обов'язковим елементом підсумкового контролю знань для студентів, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо студент виконав всі види робіт протягом семестру та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен.</p> <p>Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.</p>
<p>Вимоги до РГР, КР, КП тощо</p>	<ul style="list-style-type: none"> - «відмінно» (А) – якщо виявлено: всебічні, систематизовані, глибокі знання матеріалу; грамотне та логічне викладення інформації; самостійність роботи; наявність не більше 1-2 незначних помилок (через неуважність, обмовки); використання судової

	<p>практики, наявність висновків у вигляді запропонованих змін до законодавства України;</p> <ul style="list-style-type: none"> - «добре» (B) – якщо виявлено: повні знання матеріалу; успішне виконання завдань; логічна послідовність; зрозумілість викладеного матеріалу; наявність не більше 2-3 незначних помилок; можлива деяка неповнота відповіді; правильність виконання практичної частини; наявність висновків; - «добре» (C) – якщо виявлено: достатні знання матеріалу; успішне виконання завдань; певна логічна послідовність; зрозумілість викладеного матеріалу; наявність не більше 3-4 незначних помилок; можлива деяка неповнота відповіді, але без суттєвих помилок; - «задовільно» (D) – якщо виявлено: не досить повні знання основного матеріалу; наявність не більше 1-2 суттєвих помилок; неповна відповідь; наявність висновків; - «задовільно» (E) – якщо виявлено: не досить повні знання основного матеріалу, наявність не більше 2-3 суттєвих помилок, неповна відповідь, незв'язна її побудова; наявність висновків, що не відтворюють завдання дослідження; - «незадовільно» (FX) – якщо виявлено: відсутність знання або нерозуміння більшої або найбільш суттєвої частини матеріалу; суттєві помилки, які не виправлені; нелогічне викладання матеріалу; недосяжність мети; відсутність висновків.
<p>Практичні (лабораторні) заняття</p>	<p>Робота на семінарському занятті оцінюється у балах (5 балів за одне заняття) за наступними критеріями:</p> <p>7 балів – здобувач у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання.</p> <p>5 бала – здобувач володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні.</p> <p>3 бала – здобувач загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стисло характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні.</p> <p>1-2 балів – здобувач за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неточна, неповна, головний зміст матеріалу не розкрито, аргументація та власне розуміння питання майже відсутні; студент із помітними труднощами використовує певні знання у вирішенні завдань.</p> <p>0 балів – здобувач не готовий до семінарського заняття.</p>

	<p style="text-align: center;">Порядок оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти.</p> <p>Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання самостійної роботи здобувачів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях, а також самостійність та своєчасність здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу.</p> <p>Максимально можливий бал (1бал за тему) за конкретним завданням ставиться за умови відповідності виду самостійної роботи всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів.</p> <p>Перелік завдань для самостійної роботи здобувачів зазначений в методичних рекомендаціях.</p> <p>Порядок оцінювання тестових завдань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 балів – точні відповіді на понад 90-100%тестових питань; - 4 бали – точні відповіді на 70%-89% тестових питань; - 3 бали – точні відповіді від 50% до 69 % тестових питань; - 1-2 бали – здобувач дав відповідь на меншу кількість, ніж 50% питань і показав незадовільний рівень знань з теми; - 0 балів – здобувач не виконав тестові завдання. <p>Написання контрольної роботи оцінюється за критеріями: відповідна форма, грамотність, логічно-послідовне викладення матеріалу, охайність, науковість, достатня кількість дослідженої літератури, достатній обсяг та пропорційність структурних частин роботи. За наявності всіх компонентів робота отримує 4 бали; обмежена кількість використаної літератури, наявність орфографічних помилок, питання розкриті частково – 3 бали; за неохайне оформлення, недостатньо повне відображення теоретичної частини, суттєві помилки – 2 бали; за неохайне оформлення, не відображення теоретичної частини – 1 бал; робота невиконана – 0 балів.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>У випадку, якщо здобувач вищої освіти протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які здобувач вищої освіти може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно» – Е, 60 балів), то він не допускається до складання заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому в розділі 6 «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету</p>

«Чернігівська політехніка»», затвердженого вченою радою НУ «Чернігівська політехніка».

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
1	Робота на семінарському занятті	0...49
2	Самостійне опрацювання теми	0...7
3	Виконання контрольної роботи	0...4
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60
Семестровий контроль (Екзамен)		0...40
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)	задовільно	
66-74	D (задовільно)		
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

8. Політики курсу.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка», Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка».

Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність під час проведення практичних та лекційних занять. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика дедлайнів

Пропущені теми семінарських занять не відпрацьовуються.

Виключенням може бути наявність поважних причин несвоєчасної здачі зазначених робіт (хвороба, участь в зазначений час в інших видах навчальної, наукової чи організаційної роботи, офіційна робота за фахом тощо).

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах

відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямами курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу (принципи описані у Кодексі академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська політехніка»). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до Положення визначення академічної різниці та визнання результатів попереднього навчання в Національному університеті «Чернігівська політехніка», Порядку визначення академічної різниці та визнання результатів попереднього навчання в Національному університеті «Чернігівська політехніка».

Рекомендована література.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року, із змінами і доповненнями. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution> (дата звернення: 17.02.2020).
2. Про права дитини: Конвенція ООН 1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021 (дата звернення: 17.02.2020).
3. Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила») 1985 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_211 (дата звернення: 17.02.2020).
4. Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй стосовно захисту неповнолітніх, позбавлених волі. Резолюція 45/113 Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 р. // Міжнародне співробітництво у сфері виконання покарань. Акти Організації Об'єднаних Націй та Ради Європи / Уклад. К.Б. Марисюк. Львів : юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. С. 81-99.
5. Керівні принципи запобігання злочинності серед неповнолітніх (Ер-Рядські керівні принципи): прийняті і проголошені резолюцією 45/112 Генеральної Ассамблеї ООН от 14.12.1990 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_861 (дата звернення: 17.02.2020).
6. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. Дата оновлення: 25.09.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 17.02.2020).
7. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI 05. Дата оновлення: 31.10.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/ed20141031/find?text=%ED%E5%EF%EE%E2%ED%EE%EB%B3%F2%ED%FF+%EE%F1%EE%E1%E0+#n402> (дата звернення: 17.02.2020).
8. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11.07.2003 № 1129-IV. Дата оновлення: 04.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15> (дата звернення: 17.02.2020).

9. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VII. Дата оновлення: 24.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2145-19> (дата звернення: 17.02.2020).
10. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 № 2947-III. Дата оновлення: 28.08.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення: 17.02.2020).
11. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. Дата оновлення: 02.11.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 17.02.2020).
12. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 № 322-VIII. Дата оновлення: 25.09.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#n1032> (дата звернення: 17.02.2020).
13. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III. Дата оновлення: 09.08.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14> (дата звернення: 17.02.2020).
14. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24 січня 1995 р. № 20/95-ВР. Дата оновлення: 09.02.2017,. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/20/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 17.02.2020).
15. Про загальну середню освіту: Закон України від 13 травня 1999 р. № 651-XIV. Дата оновлення: 09.08.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/651-14> (дата звернення: 17.02.2020).
16. Про організацію діяльності загальноосвітніх шкіл та професійних училищ соціальної реабілітації: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2012 р. № 734. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/734-2012-%D0%BF> (дата звернення: 17.02.2020).
17. Положення про школу соціальної реабілітації: затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2012 р. № 734. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/734-2012-%D0%BF> (дата звернення: 17.02.2020).
18. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру: Постанова Пленуму Верховного суду України ід 15.05.2006 N 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/v0002700-06> (дата звернення: 17.02.2020).
19. Інструкція про медичне обстеження дітей і підлітків, які направляються до загальноосвітніх шкіл та професійних училищ соціальної реабілітації для дітей і підлітків, які потребують особливих умов виховання: Затверджена Наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти України N 137/131 від 05.05.97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0328-97> (дата звернення: 17.02.2020).

Базова

1. Палюх Л.М. Примусові заходи виховного характеру: теорія і практика застосування. Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 2019.
2. Ювенальна юстиція в Україні: коментар та аналіз діючого законодавства. Науково-практичний посібник / За загальною редакцією члена-кореспондента Академії правових наук, доктора юридичних наук, професора В.С. Зеленецького та кандидата юридичних наук, доцента Н.В. Сибільової. Серія «Юридичний Радник». Харків : Страйд, 2016.
3. Ювенальна юстиція: навчальний посібник / Кол. авторів: Гусев А.І., Костова Ю.Б., Крестовська Н.М., Семікоп Т.Є., Терещенко І.Г., Шмеріга В.І.; За заг. ред. Крестовської Н.М. Одеса : ОЮІ ХНУВС, 2021.

Допоміжна

1. Єремій Г.О. Примусові заходи виховного характеру як одна із форм реалізації кримінально-правового впливу на неповнолітнього / *Проблеми та перспективи реформування права України очима молодих вчених*: тези допов. всеукр. студ. наук.-практ. конф. / Г.О. Єремій. (Запоріжжя, 27 березня 2008 р.) / [за заг. ред. С.М. Тимченка і Т.О. Коломoeць]. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. С. 133-135.
2. Єремій Г.О. Примусові заходи виховного характеру: спірні питання правової природи. *Право і суспільство*. 2019. № 4. С. 107-111.
3. Єремій Г. Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності: проблеми реформування законодавства. *Держава і право: de lege praeterita, instante, futura*: [матер. міжнар. наук.-практ. конф.] / Г. Єремій. (Миколаїв, 27-28 листопада 2009 р). Миколаїв : Іліон, 2019. С. 353-354.

4. Єремій Г.О. Гуманізація інституту звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності: шляхи реформування. *Гуманізація у сфері кримінальної юстиції: сучасний стан та перспективи розвитку*: [матер. кругл. столу] / Г.О. Єремій. (Одеса, 18 лютого 2021 року). – Одеса : Міжн. гуманіт. ун-т, 2021. – С. 29-33.
5. Козак О. Критерії оцінки механізму правового регулювання звільнення від кримінальної відповідальності як основні ознаки його ефективності. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 5. С. 123-126.
6. Ковтун Н.Я. Поняття, система та види додаткових покарань для неповнолітніх за КК України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08; Нац. акад. прокуратури України. Київ, 2010.
7. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій): навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 128 с.
8. Палюх Л.М. Примусові заходи виховного характеру: теорія і практика застосування: навчальний посібник. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2020.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України - <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Вся база "Законодавство України" 184924 документи. Інтернет-ресурс. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/a>
3. Єдиний державний реєстр судових рішень – <http://www.reyestr.court.gov.ua>
4. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
5. Міністерство внутрішніх справ України – <http://www.mvs.gov.ua>
6. Міністерство юстиції України – <http://www.minjust.gov.ua>
7. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/>